

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. III. De Materia, & Formæ Sacramentorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

plere; atque adeo implicite saltem vult suscipere Sacramenta, prout præcipiuntur. Denum pro tota communitate est etiam necessarium necessitate medii Sacramentum Ordinis: quomodo enim posset conferri Sacramentum poenitentiae sine Sacramento Ordinis in absolvente? Reliqua autem Sacramenta, si quam necessitatem habent, illa est dumtaxat præcepti.

III. Dices; Intantum contritio, & amor Dei super omnia dicuntur esse votum Sacramenti Baptismi in adulto Infideli, & votum Sacramenti poenitentiae in Fideli, qui mortaliter peccavit, inquantum impossibile est diligere Deum super omnia, vel conteri, & simul non proponere exequi omnia divina præcepta, inter quæ est præceptum de suscipiendo Sacramento Baptismi, & poenitentiae; atqui si hoc esset, eodem modo posset dici, quod Eucharistia, & restitutio sint necessaria necessitate medii vel in re, vel in voto, quia impossibile est, ut quis salutem consequatur, nisi saltem implicite in dilectione Dei super omnia proponat exequi omnia divina mandata, atque adeo suscipere Eucharistiam, & restituere ablatum: ergo vel non dicuntur necessaria necessitate medii Sacramenta Baptismi, & Poenitentiae, vel sunt etiam necessaria eadem necessitate Eucharistia, & restitutio.

Respondeo, diversimode contritionem, & amorem Dei super omnia esse votum Sacramentorum Baptismi, & Poenitentiae, ac sunt votum Sacramenti Eucharistiae, & restitutionis: Sunt enim votum Baptismi, & Poenitentiae, tamquam medii per se instituti ad conferendam remissionem peccatorum, & gratiam Sacramentalem; & ideo contritio, & dilectio Dei super omnia vices gerunt illorum Sacramentorum, atque adeo iustificat in supplementum illorum Sacra-

mentorum, quorum sunt votum: Contra vero, votum Eucharistiae, aut restitutionis non est votum alicujus medii per se instituti ad remissionem peccatorum; sed est votum illorum, tamquam removentium impedimenta salutis; impediretur enim de se salus ob omissionem Eucharistiae, & restitutionis præceptæ; & ideo Eucharistia, & restitutio neque in re, neque in voto suscepta dicuntur esse necessaria ad salutem necessitate medii.

ARTICULUS III.

De Materia, & Forma Sacramentorum.

- I. Sacramentorum materia alia est proxima, alia remota.
- II. Omnia Nova legis Sacramenta constant rebus, tamquam materia, & verbis tamquam forma.
- III. Moraliter dumtaxat concurrunt res, & verba ad Sacramenti constitutionem.
- IV. Res, & verba, quæ Sacramenta Nova legis constituunt, a Christo Domino determinata sunt, licet non eodem modo.
- V. In Sacramento Matrimonii non mutavit Ecclesia materiam a Christo Domino institutam, neque contractum, sed solum leges contractus.
- VI. Quomodo Apostoli baptizarent in nomine Jesu Christi?
- VII. Solum mutatio essentialis materiae, aut forma Sacramentorum illa irritat.
- VIII. Quenam variatio materiae, aut forma sit solum accidentalis?
- IX. An conficiatur Sacramentum, si variatio sit accidentalis, & putetur esse essentialis?
- X. Num intentio Ministri constituat Sacramentum, an solum sit requisitum essentialis?

I. **S**acramentorum essentia metaphysica consistit in eorundem definitione; Essentia vero physica consistit in eorum materia, & forma; non secus ac homo metaphysice consideratus est Animal rationale, physice consideratus est compositum constans ex corpore, & anima rationali. Dicitur autem in omni composito habere rationem materiae quod se habet ut pars determinabilis, indifferens, & imperfecta; habere vero rationem formae, quod se habet ut pars determinativa, & perfecta totius; Sic in homine corpus habet rationem materiae, anima rationem formae; in composito accidentali physico, verbi gratia albi, subjectum habet rationem materiae, albedo rationem formae; & in composito artificiali scamni, figura illa scamni habet rationem formae; Et ideo in sacramento, verbi gratia Baptismi, communiter dicimus abluitionem aquae habere rationem materiae, & verba illa *Ego te baptizo* rationem formae: Quia tamen ablutio aquae constat ex aqua, tamquam subjecto, & ex abluitione, tamquam forma, ideo in sacramento Baptismi aqua dicitur esse materia remota, ablutio vero materia proxima, sicut in scamno materia ligni dicitur esse materia remota scamni; & forma ligni dicitur esse materia proxima ejusdem scamni. Et eodem modo in Confirmatione materia remota est Chrisma benedictum, materia proxima est unctio per manum Episcopi: In Eucharistia materia remota est panis, & vinum, proxima vero est Corpus & sanguis Christi cum speciebus panis, & vini. In Penitentia materia remota sunt peccata commissa post Baptismum, proxima est Dolor, Confessio, & Satisfactio. In extrema Unctione materia remota est oleum benedictum, proxima est unctio Infirmi. In Ordine materia remota sunt instrumenta, proxima ve-

ro est eorundem traditio; & in quibusdam ordinibus sunt materia remota manus Episcopi, proxima illarum manuum impositio; denique in Matrimonio remota sunt corpora contrahentium, proxima eorum mutua traditio. His praeractis

II. Quaritur primo, An omnia sacramenta consent materia, & forma?

Respondeo, omnia sacramenta novae legis constare rebus, tamquam materia, & verbis, tamquam forma. Ita Florent. in decreto Eugen. 4. ubi dicuntur tribus perfici haec Sacramenta, rebus, tamquam materia, verbis tamquam forma, & persona ministri cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia: Unde est celebre illud Aug. effatum: *Accedit verbum ad elementum, & fit sacramentum.* Sacramenta vero veteris legis non constabant rebus, & verbis, sed solis rebus, ut Circumcisio: Et ratio ex D. Thom. est, quia sicut status legis veteris fuit imperfectior statu legis novae, ita fuit conveniens, ut fides etiam in illo statu, & quae ad fidem pertinent, ut sunt praecipue sacramenta, essent obscuriora, nec haberent significationem adeo expressam, & claram, ut habent Sacramenta novae legis, quae constant etiam verbis, quorum significatio clarior, & expressior est significatione rerum.

Dices, Sacramentum Matrimonii perfici potest vel solis verbis sine rebus, vel solis nutibus sine verbis; ergo falsum est, omnia Sacramenta novae legis constare rebus & verbis.

Respondeo verum esse, quod in Sacramento matrimonii loco verborum possunt haberi nutus, qui dicuntur verba aequivalenter: Et ratio est, quia cum Christus Dominus elevaverit ad rationem Sacramenti contractum ipsum matrimonii, & contractus celebrari possit solis nutibus; idcirco solis nutibus perfici potest hoc Sacramen-

mentum: At siue solis nutibus, siue solis verbis perficiatur, semper verum est, ut suo loco dicitur, cum Suar. Sanch. Coninck., & aliis communius, quod consensus utriusque conjugis signis externis expressus, prout significat mutuam corporum traditionem, habet rationem rerum, seu materiae. Idem vero consensus, prout significat mutuam hujus traditionis acceptationem, habet rationem verborum, seu formae: Et ratio est, quia omnis promissio, seu traditio, donec acceptetur, est per se indifferens, & indeterminata, ut sit potius rata, quam irrita; per acceptationem vero determinatur ad esse ratam, & fit efficax ad inducendam obligationem; ergo in contractu Matrimonii traditio corporum habet rationem materiae, acceptatio rationem formae.

III. Quæritur secundo, quomodo concurrant res, & verba ad constituendam essentiam physicam Sacramentorum.

Respondeo non concurrere physice, cum sæpe non coexistent, & verba sint quid fluens, & successivum, quod non potest compositionem physicam facere cum rebus, quæ sunt quid permanens; quare concurrunt solum moraliter, eo quod debeant habere coexistentiam moralem, quæ scilicet satis fit, quod utraque pars possit simul significare gratiam, quam causat. Unde fit, quod in aliquibus Sacramentis major coexistentia, & similtas requiratur, quam in aliis; Verbi gratia in Baptismo, Confirmatione, Extrema unctione, &c. requiritur major similtas verborum cum rebus, quam in Sacramento Pœnitentiæ, quod fit per modum Judicii, aut in Sacramento Matrimonii, quod fit per modum contractus: Ratio est, quia in morali æstimatione verba non censentur cadere supra materiam in Baptismo, nisi quadantenus coexistent; non

enim vere dicitur abluere, qui non abluit, dum verba profert; secus vero in Pœnitentiæ; Etenim habetur verum Judicium, etiamsi post accusationem, & confessionem Rei aliquantulum distet sententia; Unde Præpositus putat posse dolorem anteire confessionem per tres, aut quatuor horas; & Lug. disp. 14. de Pœnit. num. 37. posse etiam per diem integrum; & eodem modo habetur verus contractus matrimonialis, etiamsi consensus conjugum non parum inter se distent; ita tamen, ut in æstimatione morali censeantur conjungi, & facere unum moraliter.

IV. Quæritur tertio, An res, & verba, quæ constituunt Sacramenta novæ legis, fuerint a Christo Domino determinata?

Respondeo omnia fuisse determinata, sed non eodem modo: nam in aliquibus Sacramentis materia est determinata in specie, ut in Baptismo aqua naturalis; in aliis est determinata tantum in genere, ut in Sacramento Pœnitentiæ dolor, qui potest esse multiplex specie, videlicet vel attritio, vel contritio. Idem dicas de forma; nam Sacramentum Baptismi debet conferri cum invocatione explicita Patris, Filii, & Spiritus Sancti; non sic Sacramentum Pœnitentiæ; & in Sacramento Matrimonii non requiruntur necessario verba, sed solum signa exprimentia consensum.

Hinc sequitur, quod res, & verba, quæ sunt materia, & forma Sacramentorum novæ legis, cum sint a Christo Domino determinata pro universa Ecclesia, ita se habeant, ut quæ in uno loco, aut in uno tempore satis sunt ad constituendum Sacramentum, eadem satis sint in quolibet alio loco, & tempore; quamvis in particularibus Ecclesiis servandi sint ritus particulares ab iis præscripti, licet accidentaliter diversi: Quare in

Ec-

Ecclesia Græca materia Eucharistiæ debet esse panis fermentatus, in Latina azymus, quamvis valide in Ecclesia Græca consecraretur azymus, & in Latina fermentatus: Sic in Ecclesia Græca propria forma Baptismi est servanda, dicendo, *Baptizetur Servus Christi in nomine Patris, &c.*, quamvis valide baptizaretur dicendo, *Ego te baptizo, &c.* In Sacramento tamen Matrimonii, quia constituitur per contractum juxta leges uniuscujusque regionis, semper, & ubique talis contractus constituit Sacramentum. Proinde in Gallia quando decretum Tridentini de Matrimonii clandestinitate non erat receptum, (quod tamen anno 1662. fuit receptum teste Less. in Auctar. V. Sponsal. cal. 67.) tunc ibi valide celebrabatur sine Parocho, & testibus; non vero in Hispania; quia scilicet in Gallia consistebat ratio veri contractus matrimonialis sine Parocho; non vero ubi receptum erat Trident. Ratio horum omnium est, quia quod a Christo Domino institutum est ad validitatem Sacramentorum, non potest ab Ecclesia immutari; eadem autem materia, & forma Sacramentorum a Christo Domino pro universa Ecclesia est instituta; unde Apost. ad Ephes. 4. eandem unitatem requirit in Deo, & in fide, ac in Sacramentis, dicendo: *Unus Dominus, una fides, unum Baptisma*; quamvis Ecclesiæ particulares potuerint deinde ob varias circumstantias præscribere aliquos ritus particulares accidentaliter diversos, qui proinde servandi sunt: Tunc autem diversitas dicitur esse accidentaliter in formis Sacramentorum, quando retinetur eadem significatio verborum; sicut in materia habetur accidentaliter diversitas, quando habetur eadem substantia rerum: Unde quia massa farinacea nondum cocta in mortali æstimatione differt substantialiter

a pane instituto a Christo Domino pro materia Eucharistiæ, ideo illa invalide consecraretur; esto forte nonnisi accidentaliter physice a pane differret: Sic aqua e floribus expressa non est materia Baptismi; esto forte accidentaliter physice considerata differat ab aqua naturali a Christo Domino instituta, ut mox explicabimus.

V. Neque dicas primo, Sacramentum Matrimonii, quod prius erat validum sine Parocho, & testibus, & nunc etiam est validum, ubi non est receptum Trident., non est validum, ubi Trident. non est receptum: ergo falsum est, quod Sacramentum, quod pro aliquo loco, & tempore est validum, semper, & ubique sit validum.

Nam licet Ecclesia variaverit leges contractus matrimonialis, non proinde variata est materia, & forma a Christo Domino instituta, quæ est legitimus contractus: Quare semper, & ubique validum est Sacramentum Matrimonii, quotiescumque ponitur legitimus contractus; quia tamen Trident. variavit leges contractus, hinc est, quod solum mediate, & remote variaverit formam hujus Sacramenti, non vero immediate, & proxime: Ad eum modum, quo si Respublica decerneret, quod verbum *Verbero*, non vero verbum *Baptizo* significaret abluitionem, non posset amplius conferri Sacramentum Baptismi per formulam illam, *Ego te baptizo*, sed per formulam, *Ego te verbero*, quin proinde Respublica dici posset, quod mutasset in hoc casu formam Sacramenti, nisi tantum remote.

Advertunt tamen Pal., & Sanchez lib. 7. disp. 1., apud Croix, quod licet possit Pontifex mutare leges contractus matrimonialis, non possunt tamen istæ mutari a Magistratu, aut ab Episcopo; quia eo ipso ac contractus matrimonialis a Christo Do-

mi.

mino est elevatus ad rationem Sacramenti, solius Pontificis potestati subijcitur. Hinc licet posset Pontifex statuere, quod matrimonium sit invalidum, si Parochus assistat, quin præcesserint proclamationes; nequit tamen id Episcopus statuere. Quicquid sit, an possit Episcopus valorem hujus matrimonii impedire, declarando, quod Parochus desinat esse Parochus, si attentet matrimonio assistere sine præviis proclamationibus, prout Croix num. 17. autumat.

VI. Neque dicas secundo, tempore Apostolorum valide conferebatur Baptismus *In nomine Jesu Christi*, nunc autem non nisi *In nomine Patris, Filii, & Spiritus Sancti*: ergo, ut supra.

Nam D. Th. quæst. 66. art. 6. putat Apostolos ex speciali dispensatione baptizasse in nomine Jesu Christi, ut hoc nomen tunc temporis maxime exosum, venerabile, & gloriosum redderetur, cum ad ejus invocationem fidelibus daretur Spiritus Sanctus; & propter specialem etiam dispensationem Apostoli sola manuum impositione conferebant Sacramentum Confirmationis; forte enim non erant ita ad manus tunc, quæ necessaria erant pro materia hujus Sacramenti, quod a paucis Apostolis innumeris creditibus ministrabatur.

Alii tamen docent apud Suar., quod Apostoli in nomine Christi baptizabant, quatenus baptizabant in fide, & auctoritate Christi, & Baptismo a Christo instituto, non Baptismo D. Joannis Baptistæ: Vel baptizabant in nomine Christi, quia forma addebant Christi nomen, dicendo, *Ego te baptizo In nomine Patris, Filii Jesu Christi, & Spiritus Sancti*.

Neque dicas tertio, apud Græcos conferri ordinem Diaconatus sola manuum Episcopi impositione; apud Latinos vero requiri etiam traditionem libri Evangeliorum: ergo falsum est,

materiam, & formam Sacramentorum ita esse a Christo Domino instituta, ut semper, & ubique valeant ad Sacramentum constituendum.

Nam, ut dicemus infra hic quæst. ult. art. 2. agendo de materia, & forma Sacramenti Ordinis, valide conferri potest, quamvis illicite, a Latinis Ordo Diaconatus per solam manuum impositionem, dummodo adhibeatur etiam ea forma, quæ a Græcis adhibetur, quæ expressius significatur potestas spiritualis, quæ per diaconatum confertur; & similiter a Græcis potest valide, sed illicite conferri diaconatus adhibendo tam materiam, quam formam, quæ adhibetur a Latinis: non secus ac valide, sed illicite Sacerdos Græcus consecrat in pane azymo, & Latinus in fermentato. Forma autem, quæ in collatione diaconatus adhibetur a Græcis, diversa est, ac ea, quæ adhibetur a Latinis, ut videre est apud Dicall. disp. 1. de Sacramentis dub. 20.

VII. Quæritur quarto, quænam mutatio in materia, aut forma Sacramentorum reddat illa invalida?

Respondeo, & dico primo, solam mutationem essentialem, seu substantialem in materia, & forma a Christo Domino instituta posse invalidare Sacramenta; non vero mutationem accidentalem. Unde Zacharias Papa in Cap. *Reverunt* de Consecratione definit, Baptismum ab imperito collatum his verbis, *Ego te baptizo in nomina Patris, Filii, & Spiritus sancti* esse validum, quia talis mutatio est accidentalis. Et sane cum mutatio accidentalis non variet substantiam rei, nec mutatio accidentalis facta in materia, aut forma Sacramentorum mutabit Sacramentorum substantiam.

VIII. Dico secundo; Mutatio materiæ Sacramentorum tunc dici debet essentialis, quando est tanta, ut ma-

teria cum tali mutatione non conveniat conceptu, ratione, & nomine cum materia instituta a Christo Domino, & usitata ab Ecclesia; secus vero dicenda est accidentaliter. Ratio est, quia si non conveniat conceptu, & nomine cum materia præscripta a Christo Domino, jam non erit illa, sed alia materia; ergo non erit materia apta ad conficiendum Sacramentum; si vero conceptu, & nomine conveniat cum illa, erit ejusdem rationis essentialis, atque adeo apta ad Sacramentum.

Hinc sequitur primo, quod si vellet aliquis abluere aqua rosacea, alchimica, sputo, sudore, phlegmate, lacrymis, vel gutta tantum aquæ aspergeret, invalide baptizaret, quia non poneret materiam, cui congrueret nomen, & notio ablutionis aquæ naturalis; nihil enim ex iis est aqua naturalis; & aspersio unius guttæ neque est, neque appellatur Ablutio. Contra vero, si quis baptizaret cum aqua lutulenta, fetida, sulphurea, aut ex luto, glacie, & secundum alios ex sale expressa, conficeret Sacramentum; quamvis cum aliqua indecentia, & culpa; quia haberetur ratio, & nomen ablutionis aquæ naturalis: factor enim, & lutum non essentialiter, sed accidentaliter tantum aquam mutarent. Ubi tamen advertendum, quod si aliqua aqua (verbi gratia, ex sale expressa) solum probabiliter est aqua naturalis, & non certo moraliter, illicitum sit ea uti ad Sacramentum conficiendum, ut constat ex prima Thesi ab Innoc. XI. confixa, in qua dicitur, non esse illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de eorum valore, relicta tutiore.

Sequitur secundo, quod interdum sola accidentia physica sufficiant ad mutandam essentialiter materiam Sacramenti spectatam theologice, quia

interdum sola sufficiunt ad tollendam rationem, & nomen, sub quo debet esse talis materia. Verbi gratia, invalide quis consecraret massam farinaceam, quia licet forte non differat a pane nisi solis accidentibus physicis, tamen non habet nomen, & rationem panis: Invalide etiam quis baptizaret aqua e floribus expressa, quamvis probabiliter non nisi accidentibus physicis differat ab aqua naturali. Invalide pariter Baptismus confertur aqua conversa in glaciam, nivem, grandinem, aut in pruina, vel in salem, quia non remanet in his aptitudo ad usum abluendi, quæ est de essentia Baptismi. Vinum tamen congelatum communius censetur aptum ad consecrationem; non secus ac aqua, & oleum congelatum est aptum, quod benedicatur, & panis ita durus, ut non nisi contusus possit comedi est aptus ad consecrandum. Disparitas autem inter Baptismus, & Eucharistiam est, quia Baptismus consistit in usu, seu in actuali ablutione, unde aqua debet habere actualem aptitudinem ad abluendum, quæ non habetur in glacie, nive, sale, grandine, & pruina: Contra vero Eucharistia, quæ est Sacramentum permanens, non requirit materiam sanguinis actu potabilem; sed quæ sit apta significare potum spirituales, quando erit in usu, seu quando actu sumetur, aut saltem quando veniet in stomachum, & ideo vinum congelatum potest consecrari. Et hanc Sententiam Suar. disp. 45. sect. 1. putat fere certam; Quia tamen nonnulli cum Platel. Dicaltill. de Euchar. disp. 2. num. 85. putant materiam hanc esse dubiam, ideo illicitum est in ea consecrare.

Dico tertio, mutatio formæ Sacramentorum tunc est essentialis, quoties per illam destruitur sensus, & significatio secundum communem usum

ver-

verborum, quæ Christus Dominus instituit: secus mutatio erit accidentalitatis. Ratio est, quia significatio est veluti anima verborum, cum verba sint propter significationem; ergo si non manet eadem significatio, non censentur manere eadem verba; secus vero si eadem significatio permanet.

Hinc sequitur primo, validum esse Sacramentum, si verba mutantur in synonyma; verbi gratia, si quis pro *Baptizo* dicat *Abluo*, vel, *Lavo*; vel si dicat more Græcorum, *Baptizetur Servus Christi*, vel si dicat, *Baptizo te in nomine Patris, Christi, & Spiritus Sancti*, ut censet Cajetanus, quia *ly Christi* est nomen, quod supponit pro divina Personalitate Filii: Contra vero invalide quis baptizaret, dicendo, *Ego te baptizo in nomine Sanctissime Trinitatis*, non explicando Personas, quia licet nomen Trinitatis significet idem, non tamen eodem modo, & eadem claritate, & ideo non esset mutatio in voces omnino synonymas.

Neque dicas, Nicolaum Pontificem consultum, an baptizati a quodam Judæo essent rebaptizandi? Respondisse in Cap. *A quodam de Consecratione*, quod si nomine Sanctæ Trinitatis, vel in nomine Christi, sicut in Actibus Apostolorum legimus, baptizati sunt, constat eos non esse rebaptizandos.

Nam contra est, quia Pontifex nomen illud Trinitatis usurpavit compendiose, scilicet pro nomine Patris, Filii, & Spiritus Sancti; & pro Baptismo in nomine Christi collato intelligebat Baptismum a Christo Domino institutum; (sicut multi volunt intelligendum esse, quod dicitur in Actibus Apostolorum cap. 8. *Baptizati tantum erant in nomine Jesu*) eo modo, quo Joannis Baptisma dicitur, quod institutum est a Joanne: Quamvis alii cum D. Th. cen-

seant ex speciali dispensatione divina tunc temporis collatum esse Baptismum in nomine Christi, ut supra diximus; & alii verius docent, Baptismum collatum esse cum expressione Numinis Venerandi, dicendo, *Ego te baptizo in nomine Patris, Filii ejus Jesu Christi, & Spiritus Sancti*.

Sequitur secundo, quod si omittatur a forma Sacramentorum una, aut plures voces, quibus omisissis, perseverat eadem significatio verborum, adhuc valide conficiatur Sacramentum, ut si in forma Baptismi omittatur pronomen *Ego*, & in forma Eucharistiæ *ly enim*: quod si sine scandalo, & contemptu fiat, veniale tantum putat esse Coninck. articul. 8. num. 85.

Sequitur tertio, quod si Minister propter præcipitationem, aut balbutiem linguæ omitat, vel mutet verborum literas, præsertim extremas, valide conficiat Sacramentum, si eadem significatio verborum perseveret; ut si dicatur, *Hoc est corpus meum*, *Ego te baptizo in nomine Patri*; & ideo Zacharias Papa in cap. *Retulerunt de Consecratione* respondit valide baptizasse, qui dixit, *Ego te baptizo in nomina Patria, Filia, & Spiritus Sancta*.

Sequitur quarto, validum esse Baptismum collatum sub his verbis, *Ego te baptizo in nomine Patris, qui te creavit, in nomine Filii, qui te redemit, &c.*, quia talis additio non immutat sensum verborum: Contra vero invalide baptizaret dicens, *Baptizo te in nomine Prima, Secunda, & Tertia Personæ*; necnon si diceret, *In nomine Creatoris, Redemptoris, & Sanctificatoris*: aut si diceret, *In nomine Ingeniti, Geniti, & Procedentis*, quia non exprimentur proprietates personales; Ita Vasq. & alii apud Amic. disp. 2. num. 86. quamvis Suar., & alii putent hanc ultimam formam, qua

qua exprimentur actus notionales, esse dubiam.

Sequitur quinto, quod si quis dicat, *Ego te baptizo in nomine Marris, Filii, &c.* invalide baptizet, quia quamvis una tantum litera mutetur, variatio sensus est substantialis; At si quis dicat *Fili* pro *Filii*, *Calis* pro *Calix*, vel si ob balbutiem dicat *baba-pitizo* pro *baptizo*, aut quia non potest pronunciare literam R, dicat *Colpus meum* pro *Corpus meum*, conficit Sacramentum; quia, ut advertit Lug., & Gobat., verba ista quamvis seorsim sumpta non habeant significationem a Christo intentam, at in circumstantiis, in quibus proferuntur, ingerunt audientibus sensum a Christo intentum, quod satis est ad validitatem Sacramenti.

Sequitur sexto, quod conficiat Sacramentum, qui utitur verbis ambiguis, dummodo in eo sensu verba proferat, in quo habent significationem a Christo Domino institutam; aliter Sacramentum non conficit. Quare si quis dicat, *Hic est Calix sanguinis mei*, adhibendo *ly Hic* adverbialiter, non consecraret, quia mutaret substantialiter sensum verborum: nisi tamen haberet intentionem aliquam generalem usurpandi verba in sensu ab Ecclesia usurpato, quia in tali casu error privatus corrigeretur per intentionem illam generalem, ut mox clarius.

Eodem modo si Arianus uteretur forma vera Baptismi, sed intendendo per illam significare Patrem majorem, Filium minorem, invalide baptizaret ex defectu formæ; quia sicut intentio nihil significandi tollit significationem actualem, ita intentio significandi aliud reddit loquutionem, & significationem aliam; Quamvis si Arianus haberet intentionem illam generalem faciendi, quod facit Ecclesia, & usurparet verba in sensu Ecclesiæ, be-

ne privatus error corrigeretur per hanc intentionem generalem, & valide baptizaret.

IX. Queritur quarto, an valide conficiat Sacramentum, qui omittit aliquod verbum, quod credit esse de essentia, cum vere non sit; aut e converso, si addat aliquod verbum putans de essentia, quod vere non sit?

Respondeo, in utroque casu valide conficere Sacramentum, si debitam habeat intentionem, scilicet faciendi, quod potest; vel si intendat facere, quod facit Ecclesia, aut quod Christus instituit. Ratio est, quia adest debita materia, forma, & intentio, quibus Sacramentum perficitur; & omisso illa, vel additio verbi, cum supponamus non immutare sensum verborum, est mutatio tantum accidentalis; cum errore autem privato potest stare intentio sufficiens ad conficiendum Sacramentum; per generalem enim illam intentionem faciendi, quod facit Ecclesia, vel quod Christus instituit, corrigitur error privatus Ministri.

Hinc valide consecrat, qui omittit *ly enim*, etiamsi credat verbum illud esse de essentia Sacramenti, dummodo prædictam intentionem habeat; aliter Sacramentum erit nullum ex defectu intentionis requisitæ. Valide etiam baptizat, qui dicit, *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, & B. Virginis*, credens invocationem Virginis esse de essentia, si intentionem, illam generalem habeat; Sed præscindendo ab hac intentione generali, si quis adderet formæ Baptismi invocationem B. Virginis, intendens Baptismum fieri in nomine Virginis tamquam sanctificantis virtute sua, sicut sanctificant tres Personæ divinæ, quia in sensu falso usurpat ea verba, Baptismus erit nullus; Si vero intendat Baptismum
fic;

fieri in nomine Virginis, tamquam Personæ aptæ ad intercedendum precibus suis pro baptizando, Baptismus erit ratus.

X. Quæritur ultimo, An intentio Ministri sit pars constitutiva Sacramenti?

Certum est, quod ad conficiendum Sacramentum requiritur intentio Ministri, (ut dicemus etiam de intentione suscipientis Sacramentum) ita ut deficiente hac intentione, Sacramentum sit nullum. Disputant tamen Scholastici, Utrum intentio sit merum requisitum (eo modo, quo approxinatio inter animam, & corpus est merum requisitum ad constituendum hominem; Et ad conficiendum Sacramentum Ordinis est merum requisitum Baptismus; sicut etiam ad suscipiendum Baptismus est merum requisitum negatio prioris Baptismi) An vero sit pars constitutiva, ita ut intentioni Ministri vere competat ratio Sacramenti, quæ est significare, & causare gratiam; sicut dolor in Sacramento Pœnitentiæ, licet sit insensibilis, adhuc est pars Sacramenti, eo quod per confessionem reddatur sensibilis. Equidem probabilius cenfeo esse constitutivum; cum constituat actionem ministerialem, quæ est Sacramenti constitutiva: Cum autem id non spectet ad praxim, sed ad speculationem, ideo fuisse de hac re instituitur quæstio in Scholastica Theologia. Circa intentionem vero requisitam essentialiter in suscipiente Sacramentum, conveniunt omnes, quod ea sit merum requisitum, & non constitutiva Sacramenti.

Pars V.

ARTICULUS IV.

De Causa Efficiente Sacramentorum.

- I. *Christus Dominus in quantum homo, seu per voluntatem creatam fuit Sacramentorum Institutor.*
- II. *Quonam pacto posset pura Creatura instituere Sacramenta.*
- III. *Soli homines viatores de facto possunt Sacramenta ministrare.*
- IV. *Num semper mortaliter peccet, qui in mortali Sacramenta ministrat?*
- V. *Minister Sacramentorum quandonam a mortali excusatur, conferendo illa indignis?*
- VI. *Requiritur intentio saltem virtualis in Ministro conficiente Sacramenta, esto in suscipiente sufficiat habitualis, & in pueris etiam interpretativa.*
- VII. *Quandonam sufficiat in Ministro intentio conditionata?*
- VIII. *Intentio indirecta, & in causa in Ministro non sufficit ad Sacramenti validitatem; secus vero in suscipiente, in quo simul sit intentio habitualis.*
- IX. *Si Minister habeat duas intentiones contrarias, utra debeat prevalere?*
- X. *Quandonam error circa Personam obstat validitati Sacramenti?*
- XI. *Quid requiratur ad validam, & licitam Sacramenti administrationem?*
- XII. *Num liceat sequi opinionem probabilis de valore Sacramenti, ommissa tutiore?*

I. **Q**uæritur primo, Quinam sit, aut esse possit Sacramentorum Institutor?

Respondeo, solum Deum posse esse Sacramentorum Institutorem auctoritative, seu tamquam Auctorem primum, quia solus Deus potest con-

B sex-